

Verduurzaming maatschappelijk vastgoed

Beleid, Wet- en regelgeving & regelingen vanuit de overheid

Kirsten van Muijden, Ryanne Pisa

Achtergrond Klimaatbeleid

- Klimaatakkoord (2019)
- Programma versnelling verduurzaming gebouwde omgeving (2022)
  - Sectorale routekaarten
- Beleid en regelgeving vanuit Europa

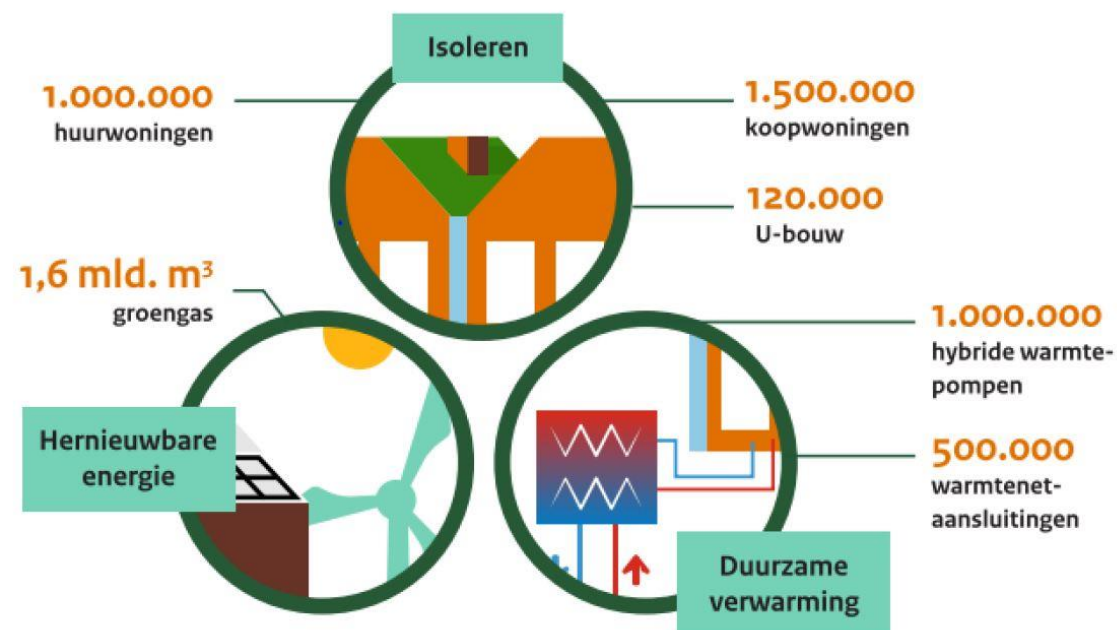
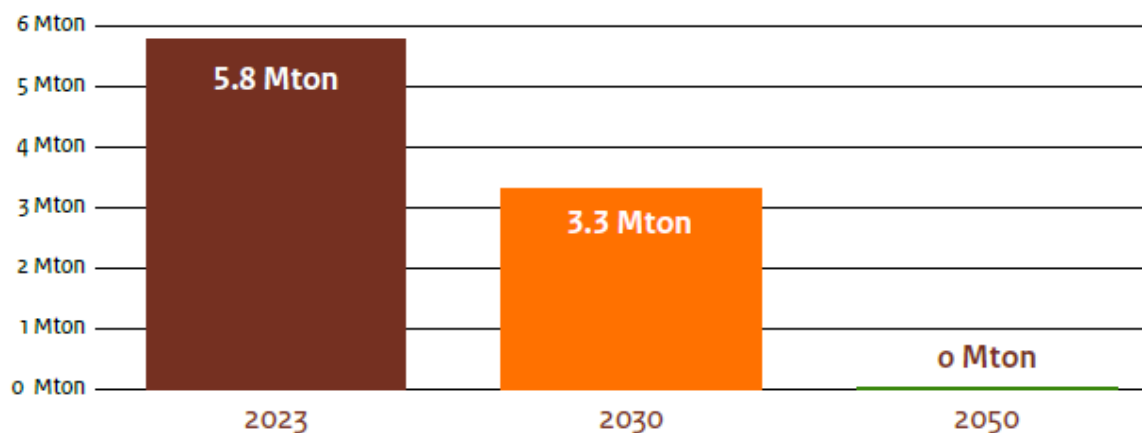

Nationale doelstellingen

- 100% aardgasvrij én een circulaire economie in Nederland in 2050
- Alle gebouwen zijn zero emission buildings (ZEB) in 2050
- Utiliteitsbouw: CO₂-uitstoot wordt beperkt tot 3,3 Mton restemissies in 2030, 0Mton in 2050

Doelstelling reduceren CO₂-uitstoot door utiliteitsgebouwen

Nationale doelstellingen

Collectief of individueel van aardgas overstappen op duurzame energie

1 miljoen utiliteitsgebouwen gebruiken een derde van de energie in de gebouwde omgeving

Met utiliteit waarde toevoegen aan de omgeving door efficiënt gebruik van gebouwen en de verbinding met natuur of wijkontwikkeling

Aanpak Utiliteitsbouw - Maatschappelijk vastgoed

- > Normeren
- > Beprijzen via energiebelasting
- > Subsidiëren
- > Ondersteunen via ontzorgingsprogramma's
- > Financieren via fonds of bank

Aanpak Utiliteitsbouw - Maatschappelijk vastgoed

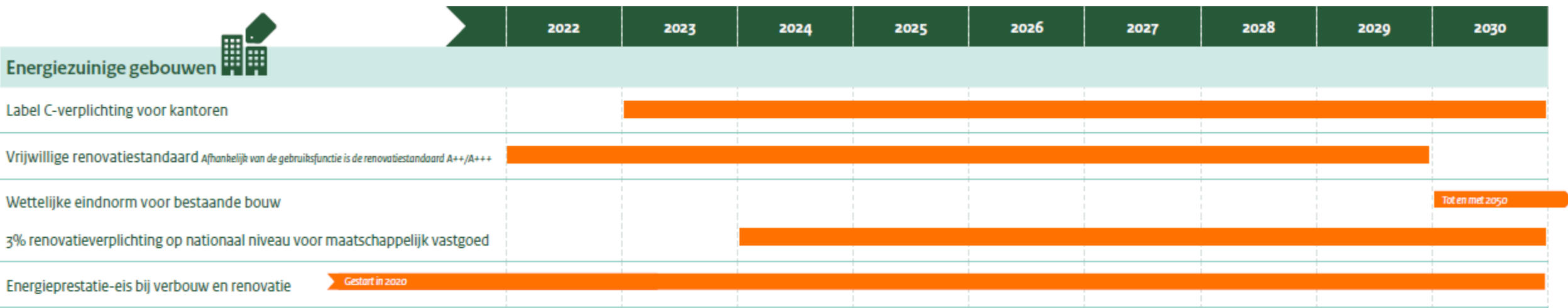
- > **Normeren**
- > Beprijzen via energiebelasting
- > Subsidiëren
- > Ondersteunen via ontzorgingsprogramma's
- > Financieren via fonds of bank

Normering – wat is nu verplicht?

Normering – wat verwachten we?

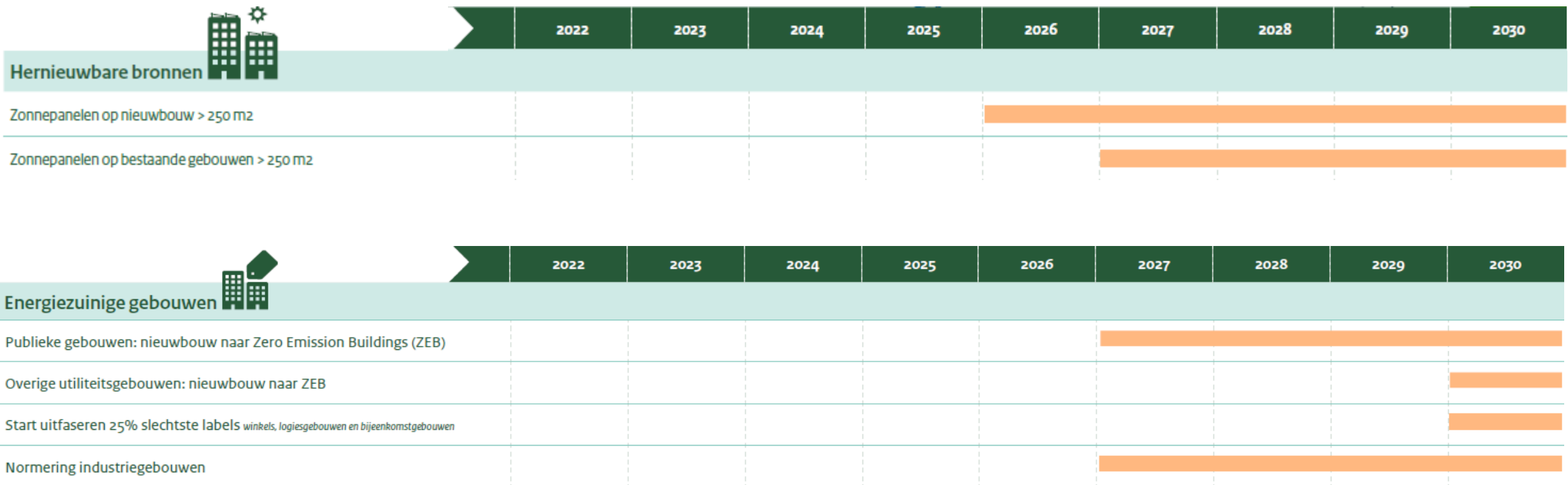

Uitwerking Europese afspraken

- Energy Efficiency Directive (EED)
  - Aanvullende energiebesparingsdoelstellingen voor publieke instellingen
- Renewable Energy Directive (RED)
  - Voorbeeldrol voor publieke instellingen bij hernieuwbare energie
- Energy Performance of Buildings Directive (EPBD) – in concept
  - Energielabelverplichting voor gebouwen van publieke instellingen
  - Uutfaseren 15% slechtste gebouwen

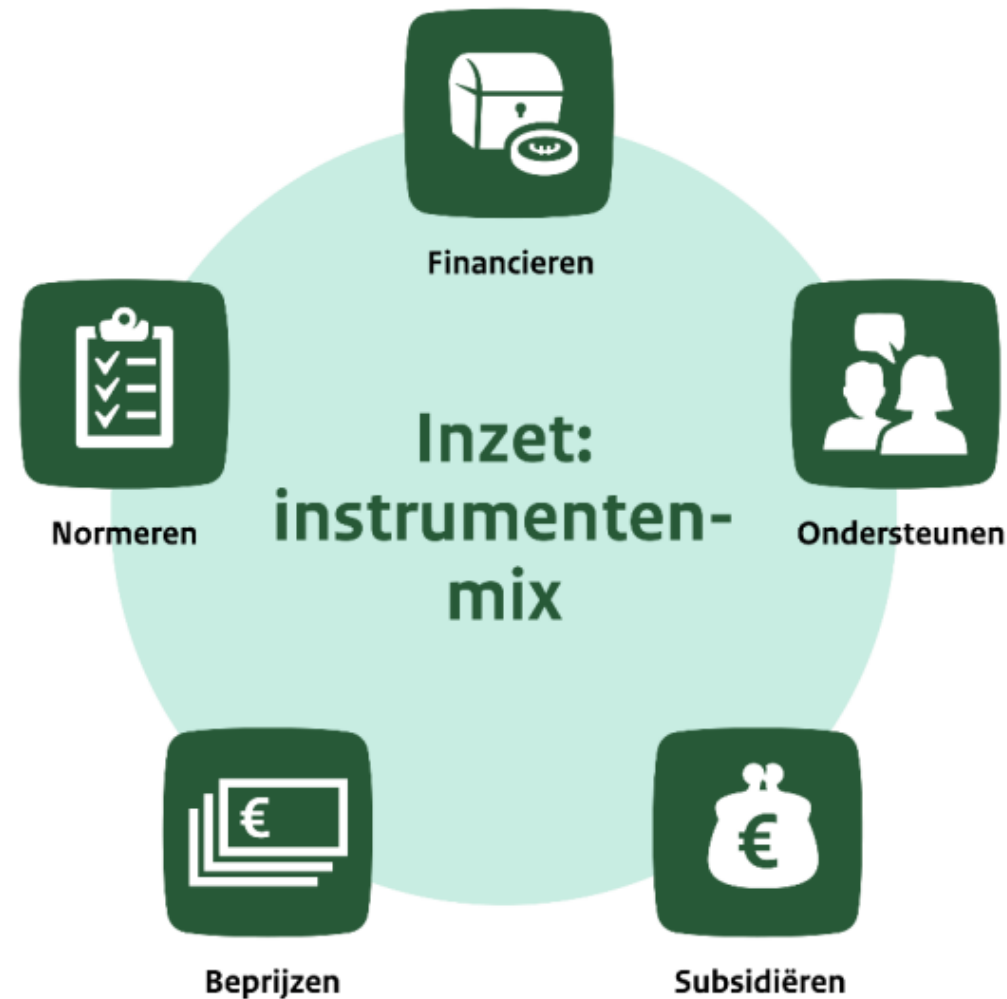
Normering – wat verwachten we?

Aanpak Utiliteitsbouw - Maatschappelijk vastgoed

- > Normeren
- > **Beprijzen via energiebelasting**
- > Subsidiëren
- > Ondersteunen via
ontzorgingsprogramma's
- > Financieren via fonds of bank

Beprijzen

- Aardgas wordt duurder
- Elektriciteit wordt minder duur

Technisch uitgangspunt tariefaanpassingen energiebelasting						
Aardgas (excl. btw) in cent/m ³ (prijspeil 2023)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0 - 800 m ³	48,98	48,98	48,98	48,98	48,98	48,98
800 - 170.000 m ³	67,2	68,6	69,6	70,6	73,6	74,3
170.000 - 1.000.000 m ³	28,9	41,4	44,9	50,5	57,5	57,8
1.000.000 - 10.000.000 m ³	18,7	29,0	32,3	37,8	45,3	45,5
> 10.000.000 m ³	4,9	4,8	5,1	5,5	6,1	7,2
Waterstof (excl. btw) in cent/m ³ (prijspeil 2023)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0 - 800 m ³	-	18,9	10,0	10,0	10,0	10,0
800 - 170.000 m ³	-	18,9	100	10,0	10,0	10,0
170.000 - 1.000.000 m ³	-	18,9	10,0	10,0	10,0	10,0
1.000.000 - 10.000.000 m ³	-	10,8	10,0	10,0	10,0	10,0
> 10.000.000 m ³	-	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Elektriciteit (excl. btw) in cent/kWh (prijspeil 2023)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0-2900 kWh	9,08	7,90	7,36	6,96	6,49	6,59
2.900- 10.000 kWh	9,08	7,90	7,36	6,96	6,49	6,59
10.000 - 50.000 kWh	6,12	5,69	3,00	3,00	3,00	3,00
50.000 - 10.000.000 kWh	3,47	3,25	3,00	3,00	3,00	3,00
>= 10.000.000 kWh	0,30	0,28	0,27	0,27	0,27	0,27

Aanpak Utiliteitsbouw - Maatschappelijk vastgoed

- > Normeren
- > Beprijzen via energiebelasting
- > **Subsidiëren**
- > Ondersteunen via ontzorgingsprogramma's
- > Financieren via fonds of bank

Subsidiëren

- Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed (DUMAVA)
- Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE)
- Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++)
- Energie-investeringsaftrek (EIA)
- Milieu-investeringsaftrek (MIA) en Willekeurige afschrijving milieu-investeringen (VAMIL)
- Lokale of regionale subsidies

Aanpak Utiliteitsbouw - Maatschappelijk vastgoed

- > Normeren
- > Beprijzen via energiebelasting
- > Subsidiëren
- > **Ondersteunen via ontzorgingsprogramma's**
- > Financieren via fonds of bank

Ondersteunen

- Ontzorgingsprogramma's:
  - Maatschappelijk vastgoed – provinciaal programma
    - > eerstelijnszorg en zorginstellingen met max. 10 gebouwen (ziekenhuizen uitgezonderd)
  - MKB (vanaf 2024) – provinciaal programma
  - (Rijks)monumenten – Via monumenten.nl/restauratiefonds
- Kennis & innovatieplatform verduurzaming maatschappelijk vastgoed

Kennis- en innovatieplatform verduurzaming maatschappelijk vastgoed (KIP-mv)

Het KIP-MV biedt handvaten (tools/handreikingen/praktijkvoorbeelden) per sector

- Zorg: [Expertisecentrum Verduurzaming Zorg \(EVZ\)](#)
- Sport: [Kenniscentrum Sport en Bewegen](#)
- Onderwijs (PO & VO): [Kenniscentrum Ruimte-OK](#)
- Gemeenten: [Rijksdienst voor Ondernemend Nederland \(RVO\)](#)
- Onderwijs (mbo, hbo, wo): [RVO](#)
- Sector-breed:
  - Monumenten: [Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed \(RCE\)](#)
  - Maatschappelijk Verantwoord Inkopen: [PIANOo](#)

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Aanpak Utiliteitsbouw - Maatschappelijk vastgoed

- > Normeren
- > Beprijzen via energiebelasting
- > Subsidiëren
- > Ondersteunen via
ontzorgingsprogramma's
- > **Financieren via fonds of bank**

Financierien

- Via de eigen bank
  - Lening
  - Borgstelling MKB-Kredieten Groen (zorg buiten de basis zorgverzekering)
  - Regeling Groenprojecten
- Waarborgfonds voor de zorgsector
- BNG duurzaamheidsfonds
- Regionale energiefondsen
- Nationaal Restauratiefonds

Vragenronde

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Bedankt!

Kirsten van Muijden & Ryanne Pisa

<https://www.rvo.nl/maatschappelijkvastgoed>

maatschappelijkvastgoed@rvo.nl